

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Samen Onderwijs Ontwikkelen
In leergemeenschappen aan de slag met onderwijsinnovatie

- Onderwijswereld is voortdurend onderhevig aan **innovatie**
- **Leraren spelen een sleutelrol** in ontwikkeling van innovatie- of verandervermogen van het onderwijs
- **Professionele leergemeenschappen** als succesfactor voor school- en onderwijsontwikkeling (o.a. Verbiest)

Situering in BaLO Limburg

1) Leerlijn 'samen leren en innoveren' (specifiek OPO: zie verder)

2) Beleidsplannen UCLL BaLO Limburg

Aansluitend bij **2 beleidsprioriteiten** van de opleiding:

- Samen opleiden
- Werken aan veranderingsbekwaamheid

Onderzoeksvraag: op welke manier is samenwerking met het werkveld binnen dit OPO mogelijk?

Situering in BaLO Limburg

- 2016-2017:

OPO 'leergemeenschap' in 3 BaLO

7 SP

- 2017-2018:

OPO 'praktijkonderzoek in leergemeenschap' in 3 BaLO

10 SP

Doel van dit OPO:

- visie ontwikkelen over een actueel onderwijsgerelateerd thema
- inspiratie bieden voor de onderwijspraktijk

Hoe?

- 15 groepen van 7 à 8 studenten
- 3 groepen van 4 studenten en 3 leraren uit het werkveld
- 9 samenkomsten, waarvan voor de onderzoeksgroepen 5 met het werkveld

Onderzoeksvragen:

- Wat is de **kracht** van een professionele leergemeenschap **i.f.v. onderwijsinnovatie in een school?**
- Wat zijn **werkzame en belemmerende factoren** voor succesvolle processen en uitkomsten?
- Wat betekent deelname aan een professionele leergemeenschap voor de competentie-ontwikkeling van de student, de lerarenopleider en de school op het vlak van **veranderingsbekwaamheid?**

Onderzoeksmethode:

- Literatuurstudie over professionele leergemeenschappen
- Samenstellen van en werken als professionele leergemeenschap
- Focusgroepen met:
 - Werkveld
 - Studenten
 - Lerarenopleiderso.b.v. elementen uit literatuurstudie

OPO 'Leergemeenschap' 2016 - 2017

Leergemeenschap 1	Leergemeenschap 2	Leergemeenschap 3
Thema: Evalueren om te ontwikkelen	Thema: De (on)zin van levensbeschouwelijke vakken	Thema: Superdiversiteit
Werkveld: 2 leraren, de zorgleerkracht en directeur van BS Kievit Hasselt	Werkveld: 3 godsdienstleerkrachten uit verschillende basisscholen	Werkveld: 1 leraar, de zorgleerkracht en directeur van BS St.-Albertus Zwartberg
Opleiding: 4 studenten van 3 BaLO	Opleiding: 4 studenten van 3 BaLO	Opleiding: 4 studenten van 3 BaLO
Begeleider: lector pedagogische wetenschappen	Begeleider: lector religie, zingeving en levensbeschouwing	Begeleider: lector pedagogische wetenschappen

Onderzoeksresultaten m.b.t. professionele ontwikkeling:

- Studenten: "intensiteit en diepgang zijn bepalend voor het leren"
- Werkveld:
 - "leren door bewust stil te staan bij een thema"
 - "leerrijk om het perspectief van toekomstige leraren te leren kennen; hierdoor een breder perspectief"
 - "door de leergemeenschap opnieuw gaan reflecteren over eigen praktijk"
 - " nu begrijp ik studenten beter"

Onderzoeksresultaten m.b.t. belemmerende factoren:

- Studenten en werkveld:
 - "samenwerking zeer moeilijk door andere verwachtingen van alle partijen die onvoldoende uitgesproken werden"
 - "communicatie niet steeds helder (bv. niet goed delen van documenten)"
 - "Het werken met een school in zijn geheel bleek veel moeilijker dan het werken met individuele leerkrachten. De gelijkwaardigheid was moeilijk te bereiken."
 - "Praktisch was het zeer moeilijk om gezamenlijke momenten te vinden om samen te komen."
 - "Te weinig aandacht gehad voor procesevaluatie waardoor de werking onvoldoende besproken en verbeterd werd."

Onderzoeksresultaten m.b.t. belemmerende factoren:

- Specifiek aangegeven door werkveld:
 - "Indien de school al lang bezig is met een bepaald thema, blijven ze op hun honger zitten."
 - "Een paar betrokken leraren hadden de student graag ook in de praktijk bezig gezien. Op die manier hadden ze de visie ook in concreetheid kunnen zien."
 - "Te weinig initiatief van de studenten. Ze brachten onvoldoende binnen."

Onderzoeksresultaten m.b.t. bevorderende factoren:

- Studenten en werkveld:
 - "Hoe groter de diversiteit in de groep (individuele leerkrachten vs. samenwerking met een school), hoe rijker de gesprekken."
 - "Samenkam in de opleiding i.p.v. in de betrokken school, brengt meer gelijkwaardigheid met zich mee."
 - "Grondige voorbereiding van alle partijen. Engagement is bepalend."
 - "Lerarenopleider moet de start in handen nemen. Daarna kunnen studenten het overnemen."
 - "Veiligheid in de groep."

Bijkomende bevindingen van lerarenopleiders:

- Zeer moeilijk om leraren bereid te krijgen om deel te nemen.
- Praktische organisatie.
- Moeilijke rol: deelnemer, procesbegeleider,...?

Nieuwe visie op bachelorproef eind 3 BaLO

47 SP: drie OPO's gedurende het volledige academiejaar:

- Praktijk (27 SP)
- Praktijkonderzoek (10 SP)
- Krachtige leeromgeving: zorg op kind-, klas- en schoolniveau (10 SP)

Bijsturing, verfijning van leergemeenschappen SOO

- Praktijkonderzoek:
 - integratie actieonderzoek en leergemeenschap
 - uitbouwen van 7 naar 10 SP
- inspelen op werkzame en belemmerende factoren voortgekomen uit project:
 - Werken met **individuele leraren** vanuit persoonlijke motivatie en interesse
 - Inzetten op de link tussen visieontwikkeling en realisatie in de eigen **onderwijspraktijk**

- Doel van dit OPO:
 - Visie ontwikkelen over een actueel onderwijsgerelateerd thema
 - Actieonderzoek in de eigen onderwijspraktijk
- Hoe?
 - 9 groepen van 6 à 7 studenten
 - 3 groepen van 4 à 5 studenten en 3 leraren uit het werkveld
 - 11 samenkomsten, waarvan voor de onderzoeksgroepen 5 met het werkveld
 - Semester 1: focus op visievorming
 - Semester 2: focus op eigen actieonderzoek en verfijnen van de visie

OPO 'Praktijkonderzoek' 2017-2018

Leergemeenschap 1	Leergemeenschap 2	Leergemeenschap 3
Thema: Levensbeschouwelijke vorming in superdiverse klassen	Thema: Omgaan met meertaligheid	Thema: Een hoopvolle school in een angstige wereld
Werkveld: 2 godsdienstleerkrachten en 1 directeur uit verschillende basisscholen	Werkveld: 3 leraren uit verschillende basisscholen	Werkveld: 3 leraren uit verschillende basisscholen
Opleiding: 4 studenten van 3 BaLO	Opleiding: 4 studenten van 3 BaLO	Opleiding: 4 studenten van 3 BaLO
Begeleider: lector religie, zingeving en levensbeschouwing	Begeleider: lector pedagogische wetenschappen	Begeleider: lector pedagogische wetenschappen

Rol van de procesbegeleider:

- Gemengde groepen
- Groepen met enkel studenten

- Hoe en wanneer leraren uit het werkveld rekruteren?
- Wat is de rol van de lerarenopleider?
- Zinvol of niet? Kosten-batenanalyse voor de opleiding en het werkveld?